

hírek

Pierre-Auguste Renoir: *Fekvő női akt*, 1903
Szépművészeti Múzeum

GYARAPODÓ KÖZGYŰJTEMÉNYEINK

- ¶ Az egyik legnevesebb impresszionista mes-ter remekművével gyarapodott a Szépművés-zeti Múzeum gyűjteménye: Pierre-Auguste Renior *Fekvő női akt* című festményét a ma-gyar kormány támogatásának köszönhető-en vásárolhatta meg a múzeum. A csaknem életnagyságú, 1903-ban festett akt 12,3 millió dollárért, azaz mintegy három és fél milliárd forintért került magyar tulajdonba. A fest-ményt több mint 110 éve, 1907-ben, a Nemzeti Szalonban már láthatta kiállításon a magyar közönség, ám akkor a múzeum nem tudta megvásárolni.
- ¶ Két mamutcsontot (egy bordacsontot és egy lábcsont darabját) ajándékoztak a Göcseji Múzeumnak. A leletek eredete bizonytalan, lomtalanítás idején kerültek elő.
- ¶ A magyar őstörténet hét alakját, valamint Mátyás királyt ábrázolja az a nyolc nagyméretű festmény, amelyekkel a Magyar Nemzeti Mú-zeum gazdagodott a Magyar Nemzeti Bank Értéktár programjának jóvoltából. A képek egy nagyobb ősgaléria részét alkották: az élet-nagyságú portrék Attila királyt, Kadocsa hun fejedelmet, a honfoglaló vezérek közül Árpá-dot, Gyulát, Kundot, Lehelt és Örsöt, valamint Mátyás királyt ábrázolják. A megrendelő va-lószínűleg báró Berényi György volt, az ő ka-rancsberényi kastélyát díszíthették 1700-ban.
- ¶ Új kiállítási anyaggal bővült a székesfehérvári Fekete Sas Patikamúzeum: a tárlaton az

1970-es években a megyei gyógyszerárak le-selejtezett, majd restaurált eszközeit mutat-ják be. (MC)

ÁTADTÁK AZ OMRRK ÉPÜLETÉT

- ¶ Elkészült az Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központ épülete a Szabolcs ut-cában, a 37 ezer négyzetméteres épületegyüt-tesben világszínvonalú múzeumi raktárak, restaurátor-műhelyek, laborok és kutatószobák mellett itt működik majd a Közép-euró-pai Művészettörténeti Kutatóintézet, és he-lyet kapott egy látogatóközpont, valamint egy 13 ezer négyzetméteres parkot is kialakít-tanak. Az Ybl-díjas Vasáros Zsolt vezette Nar-mer Építészeti Stúdió tervei alapján készült, 20 milliárd forintos fejlesztés a Néprajzi Mú-zeum, a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria több mint háromszázezer műtárgyának megőrzéséhez és tudományos feldolgozásához biztosít infrastruktúrát. A műtárgyak beköltöztetése akár öt évig is el-tarthat. Az intézmény legkorábban a jövő ta-vasszal, nyáron fogad látogatókat. (MC)

MEGÚJULT MÚZEUMI ÉPÜLETEK

- ¶ Új helyre, a Fő térre költözött Szentendrén a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye múzeu-ma, az épületet a magyar kormány 650 és a szerb kormány 150 millió forint összegű

támogatásával újították fel és alakították át múzeumnak. Az új állandó kiállítás a magyarországi szerb egyházművészetet mutatja be, különös tekintettel azokra a 18. századi alkotásokra, amelyek az egyetemes szerb és ortodox egyházművészet fejlődésének is kiemelten fontos darabjai.

- ¶ Emlékszobát rendeztek be és emléktáblát avattak Szentesen a múzeumalapító Csallány Gábor tiszteletére, aki a Csongrád Vármegyei Múzeum alapjait 1897-ben lerakta, s régész-ként figyelemre méltó leletegyüttessel látta el.
- ¶ Megújult és kibővült a makói skanzen, mely deszkás hambárral (gabonataroló), kotárkával (kukoricataroló épület), szekérrel, valamint talpakon álló gabonás kassal gyarapodott, s a putrit is sikerült korhű használati tárgyakkal berendezni. (MC)

ÚJ VEZETŐK MÚZEUMOK ÉS SZERVEZETEIK ÉLÉN

- ¶ Négy magyarországi múzeum mellett húsz határon túli intézmény felvételéről döntött a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének közgyűlése. Rosta Szabolcsnak, a szövetség leköszönő elnökének posztját Cservényák László, a mátészalkai Sztármári Múzeum igazgatója veszi át.
- ¶ Május elsejétől öt éven át Bodolay Géza színházi rendező, egyetemi oktató, színházigazgató, érdemes művész igazgatja az Országos Színház-történeti Múzeum és Intézetet.
- ¶ Tisztújító közgyűlést tartott a Pulszky Társaság, a választmányi és bizottsági tagok mellett új elnököt (Bereczki Ibolya), ügyvezető elnököt (Mészáros Balázs), főtítkárt (Varga

Noémi) és alelnököket (Kalla Zsuzsa, Orosz Katalin, Török Róbert és Tóth Arnold) választottak. Deme Péter két cikluson keresztül zajló elnöki munkáját tiszteletbeli elnök címmel köszönték meg. (MC)

ELISMERÉST KAPOTT MÚZEUMOK ÉS MUNKATÁRSAIK

- ¶ A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület Pulszky Ferenc-díját Szoleczky Emese, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum főtanácsos osztályvezető-helyettese kapta negyvenévnyi munkájáért. A negyven évnél fiatalabb szakembereknek odaítélhető Pulszky Károly-díjat Zsigmond Gábor, a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum főigazgató-helyettese érdemelte ki. Éri István-díjban részesült Bodó Sándor, a Budapesti Történeti Múzeum tiszteletbeli főigazgatója.
- ¶ A műemlékek és műemlék helyszínek nemzetközi világnapján az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága ICOMOS-díjban részesítette a balatonfüredi Zsidó Kiválóságok Házát. A díj értékeli az épület megőrzését, innovatív hasznosítását.
- ¶ Negyedszázados munkájáért Sárvár Város Érdemérmét kapott Cebula Anna, a Szombat-helyi Képtár igazgatója a sárvári Galeria Arcisban rendezett népszerű textilképzések szervezéséért.
- ¶ Pro Natura díjjal tüntették ki Merkl Ottót, a Magyar Természettudományi Múzeum bogárgyűjteményének főmuzeológusát.
- ¶ A Pulszky Társaság az Év Múzeuma díját a nyíregyházi Jósza András Múzeum nyerte el. A Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének különdíját a Kegyeleti Múzeum – Temetkezési

és Kegyeleti Szakgyűjtemény kapta, a bírálóbizottság elismerésében részesült a szentesi Koszta József Múzeum és a Sziklakórház Atombunker Múzeum.

¶ Az év kiállítása a székesfehérvári Szent István Király Múzeum Hetedhét Játékmúzeumban megnyílt állandó kiállítása, a *Vonalba zárt történetek* (Réber László grafikusművész kiállítása) lett. A bírálóbizottság különdíját nyerte el a Gödöllői Királyi Kastély Múzeum *ZÁR(OL)VA – A gödöllői kastély titkos élete, 1950–1990* című időszaki tárlata. Oklevelet kapott a Petőfi Irodalmi Múzeum Országos Színház-történeti Intézet és Múzeuma *Mesés bábok – bábos mesék. Arany János művei és bábtechnikák* című kiállítása; a PIM sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeuma az *Újhely és a Nagy Háború* című időszaki tárlata; a budapesti Tomory Lajos Múzeum *Ekevasba fogott madárszárny* című állandó kiállítása; a miskolci Herman Ottó Múzeum *Dinók Földjén – MezoZOOikum* című állandó kiállítása.

¶ Először adták át a Közösségi múzeum elismeréseket a Múzeumok Majálisán, az elismerést azon muzeális intézményeknek ítélik oda, amelyek közösségi részvételi alapon működnek, vagy letették a társadalmasítás alapjait, bevonják munkájukba a helyi lakosságot, a civil szervezeteket, egyéb partnereket. A címet a kiskőrösi Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum, a Kiskőrösi Úttörténeti Múzeum, a kiskunhalasi Thorma János Múzeum, a Marcali Múzeum, a celldömölki Kemes Vulkánpark, a Balatonfüred Kulturális Nonprofit Kft., a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, a cigándi Bodrogközi Múzeumporta, a Tatabányai Múzeum, a keszthelyi Balatoni Múzeum, a tatai Kuny

Domokos Múzeum, a tápiószelei Blaskovich Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum, a pécsi Janus Pannonius Múzeum, a nyíregyházi Jósa András Múzeum és a sümegi Kisfaludy Sándor Emlékház nyerte el. (MC)

ELHUNYT SZILÁGYI MIKLÓS ETNOGRÁFUS

¶ Az anyagi kultúra kutatás és a társadalomnéprajz kiemelkedő kutatója, a néprajztudomány doktora, néprajzkutató 1963-tól muzeológusként dolgozott Szolnokon, később több vidéki múzeum (Gyula, Cegléd, Szekszárd) vezetésével bízták meg. 1981 és 1986 között a Néprajzi Múzeum állagvédelmi-nyilvántartási, majd gyűjteményi osztályának vezetőjeként, a halászati gyűjtemény kezelőjeként tevékenykedett. 1986 és 2002 között az MTA Néprajzi Kutatócsoportja osztályvezetője, majd tudományos igazgatóhelyettes volt. A gyűjtés, kutatás mellett oktatott az Eötvös Loránd Tudományegyetem tárgyi néprajzi tanszékén, részt vett az európai etnológiai PhD-programban is. 1999-ben a Magyar Néprajzi Társaság Györffy István-émlékéremmel tüntette ki. (NEPRAJZ.HU)

ISMÉT CSÚSZIK AZ IPARMŰVÉSZETI REKONSTRUKCIÓJA

¶ Az Iparművészeti Múzeum visszavonta az épületének felújítására, valamint bővítésére kiírt tendert, a közlemény az uniós közbeszerzési közlönyben jelent meg. A múzeum rekonstrukciója több éve húzódik, befejezésének eredeti határideje 2017 volt, amit 2021-re módosítottak, de a jelek szerint a felújítás

vége a messzi távolba tolódott. Időközben jócskán megrárgult a felújítás alatt álló múzeum tárolási szerződése, a műtárgyak tárolásának díja az eredeti 1,35 milliárd forintról 2,27 milliárd forintra nőtt. A zárva tartó múzeum a Várkert Bazár Testőrpalotájában rendez kiállításokat: a tervek szerint három éven keresztül nagyjából félévente nyílik új időszaki tárlatuk. (NAPI.HU, MTI)

HADRIANUS PALOTÁJA NEM PÁLYÁZIK

¶ A kormány visszavonta a pályázatot, így lekevert a világörökségi listáról a Hajógyári-sziget, amely a *Római Birodalom határai – A dunai limes magyarországi szakasza* címmel 2018 januárjában beadott terv hatvanöt helyszínének egyikét jelentette. Indoklásuk szerint a világörökségi minősítés Hadrianus 8-10 ezer négyzetméteren nyújtózó, a 2. század elején épült palotájának korhű helyreállítását lehetlenné tenné, ezt a lehetőséget pedig mindenképp nyitva kívánják tartani. A sziget kétezer évvel ezelőtt Alsó-Pannónia provincia központja, a komoly nagyvárosnak számító Aquincum része volt, s bár volt már több ásatás is, a teljes feltárás máig nem történt meg. (24.HU)

ŐSNYOMTATVÁNYRA BUKKANTAK

¶ A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Csíkszeredai Gyűjtőlevéltárának történeti könyvtárában egy 1497-ben nyomtatott Ószövetséget találtak a csíkszentgyörgyi plébánia könyvei között. A Biblia Albrecht Dürer keresztpaja, Anton Koberger nürnbergi nyomdájában készült. (ROMKAT.RO)

VÁRAT ÉS MÚZEUMOT ÚJÍTANAK FEL

¶ Ötmillió eurónyi európai uniós támogatást nyert Székelyudvarhely a Székelytámadt vár rendbetételére: a mostoha sorsú Csonka-vár ügye évek óta húzódik, a műemlék rendbetételének költségét azonban Székelyudvarhely önerőből nem tudta volna előteremteni. A 98 százalékból vissza nem térítendő forrásokból tervezett projekt révén újjáépülnek és közösségi terekké alakulnak át a vár bástyái, megújul a várfal, a Csonka-vár pedig kulturális központtá alakul át. Az újjáépítendő Hajdú-bástyában például ötszintes, kilátóval, konferenciateremmel, filmvetítésre alkalmas teremmel, kiállítóterrel ellátott központ épül, amelyben lift is lesz. A kivitelezéshez az ígérek szerint jövő tavasszal fognak hozzá, a munkát pedig 2023-ra kell befejezni.

¶ Négymillió eurót fordíthatnak a nagyváradi Körösvidéki Múzeum új székhelye, az egykori királyi hadapródiskola épülete kertjének rendbetételére, illetve a belső terek berendezésének elkészítésére. A kivitelező cégnek négy hónap áll rendelkezésére, hogy elkészítse a terveket, és további 18 hónap a munkálatok elvégzésére. A csaknem félmillió műtárgyat számláló közgyűjteménynek ki kellett költöznie a római katolikus egyháznak visszaszolgáltatót barokk palotából, melynek felújítását a magyar kormány finanszírozza. (SZEKELYHON.RO, ERDON.RO)

NÉPZENEI ARCHÍVUM A NETEN

¶ Páratlan adatbázis került fel az internetre: térképre vittek az MTA BTK Zenetudományi Intézet hangarchívumából több mint 12 ezer órányi felvételt, többnyire népdalokat – ez

körülbelül 200 ezer dallamot jelent. Az archívumból néhány kattintással megtudhatjuk, mit énekeltek egy adott helyen harminc, ötven vagy akár száz évvel ezelőtt. De kerültek az archívumba dalok Mongóliából, Törökországból, Észtországból vagy éppen Németországból is. Az írásos feljegyzéseket a későbbiekben filmfelvételekkel is kiegészítik, így a néptáncörökségünkbe is könnyen betekinthetünk. (ZTI.HUNGARICANA.HU)

NÁDLER-MŰ PÁRIZSBAN

¶ Tavaly bekerült a magyar neoavantgárd fontos művészenek, Keserü Ilonának egy műve a New York-i Metropolitan Múzeum (MET) állandó kiállításába, idén márciusban pedig a párizsi Centre Pompidou kortárs gyűjteményét bemutató állandó kiállításon kapott helyet Nádler István *Kék – fekete* című, 1968-ban készült festménye. Nádler műve a magyar származású francia festőművész, Vera Molnár két művével és Agam installációjával egy térben látható. (ARTPORTAL.HU)

AZ ÉV EURÓPAI MÚZEUMA(I)

¶ A leideni Rijksmuseum Boerhaave, a holland nemzeti tudományos és orvostudományi múzeum nyerte el Az év európai múzeuma díjat, amelyért 17 ország negyven kiállítóhelye versengett 2019-ben, köztük a Magyar Nemzeti Múzeum Málenkij Robot Emlékhelye is. Az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének díja a berni Kommunikáció Múzeumé lett, míg a múzeumok társadalmi szerepét a legrendhagyóbb és legvakmerőbb módon felfogó projektnek járó Kenneth Hudson-díjat a bécsi Vi-

lágmúzeum nyerte el. A helyi közösséggel, valamint az önkéntesekkel való kiváló együttműködésért járó Silletto-díjat a dán Strandingsmuseum St. George kapta, az idén alapított Portimao-díjat pedig az SS Great Britain óceánjárón kialakított tárlat érdemelte ki. (MC)

REPRODUKÁLTÁK

A BAÁL-TEPLOM EGY RÉSZÉT

¶ A Damaszkuszi Nemzeti Múzeumba került a 2015-ben lerombolt világhírű palmürai Baál-templom gazdagon díszített oltármennyezete egy részének életnagyságú mása. Az olasz művészekből és régészekből álló csoport háromdimenziós nyomtatást és precíz kőfaragó technikákat alkalmazva alkotta meg a több mint 4 méter hosszú, 1,5 méter széles, 80 centiméter vastag és 190 kilogrammos replikát, amelyet korábban Rómában, Brüsszelben és Párizsban is kiállítottak. A műanyagból és csiszolt kőből készült másolatot ajándéknak szánták a szíriai múzeumnak. (MTI)

EURÓPÁBAN GYÚJT

A BRAZIL IGAZGATÓ

¶ A brazil Nemzeti Múzeum igazgatója Európában járt adománygyűjtő úton, hogy segítse a tavalyi tűz által elpusztított intézmény újjáépítését. Azért látogatott Németországba és Franciaországba, mert nem kapta meg a szükséges támogatást Brazíliában. A Nemzeti Múzeum helyreállításának teljes költsége 100 millió dollár körül lesz, de az oktatási minisztérium eddig mindössze 2,5 millió dollárt adott a munkákra. A tűz előtti több mint 20 millióból csupán 2700 tárgy menekült meg. (AFP)

VISSZAADTÁK, MEGKERÜLT

- ¶ Az Egyesült Államok két ősi figurát küldött vissza Mexikóba, a kis agyagszobrok a mezoamerikai klasszikus korszakból származnak, mintegy 1300 és 1800 évvel ezelőttről. A szobrokat egy műgyűjtő-világutazó több mint hétezer, illegálisan az Egyesült Államokba vitt tárgya között foglalta le az FBI.
- ¶ Öt német intézmény visszajuttatja Ausztráliába 53 bennszülött maradványait, csontokat és koponyákat, amelyek a 19. és 20. század elején kerültek néprajzi múzeumok és egyetemek birtokába. A Német Történelmi Múzeum továbbá visszaadja Namíbiának azt a kőkeresztet oszlopot (padrão), amelyet 1893-ban hurcolt Németországba az akkori Délnyugat-Afrikából a német császári haditengerészet egyik kapitánya. A keresztet a híres portugál felfedező, Diogo Cão állította 1486-ban a Cape Crossnak nevezett földfokon.
- ¶ A kulturális javak visszaszolgáltatásával foglalkozó tanácsadó testület azt javasolta, hogy a bécsi Belvedere Múzeum adja vissza a néhai neves orvos és műgyűjtő, Anton Löw lánya által visszakövetelt Waldmüller-portrékat, amelyeket nem az emigrált tulajdonos jóváhagyásával adott el valaki a múzeumnak a második világháború alatt. A restitúciós bizottság arról is döntött, hogy vissza kell adni az Ephrusi családnak Franz Adam *Tábori jelenet 1848-ban Olaszországban* című festményét, amelyet a Hadtörténelmi Múzeumban őriznek. A képet azért tudta megvásárolni a múzeum 1950-ben, mert a műemlékvédelmi hivatal nem engedélyezte a műalkotás kivitelét az országból.
- ¶ A spanyol jog szerint törvényesen birtokol a madridi Thyssen-Bornemisza Múzeum egy Pissarro-festményt, amelyet a náci kényszer-

rítéssel vásároltak meg a második világháború idején zsidó tulajdonosától – mondta ki ítéletében a Los Angeles-i szövetségi bíróság.

- ¶ Az Egyesült Államokban ellopott 400 éves Biblia került elő Hollandiában. A genfi kiadású szentírás egyike volt annak a több mint 300 ritka könyvnek, térképnek, ex librisnek és atlasznak, amelyek eltűnését tavaly fedezték fel a pittsburghi Carnegie Könyvtárban.
- ¶ Franz Kafka bizalmas barátjának, Max Brodnak mintegy ötezer ellopott dokumentumát, köztük Kafka írásait adták át a német hatóságok Izraelnek. Szintén Izraelbe, a Nemzeti Könyvtárba kerülnek a Svájcban őrzött kéziratok egy áprilisi zürichi bírósági döntést követően. (MC)

PATIKATÖRTÉNET NAGYVÁRADON

- ¶ A csaknem 250 évig működő egykori irgalmasrendi gyógyszertárban nyitották meg a Gránátalma Patikatörténelmi Múzeumot Nagyváradon. A Nagyvárad Római Katolikus Püspökség tulajdonában lévő műemlék patikában létrejött múzeumban az elmúlt időszakban feltárt és konzervált mennyezeti freskók, az officina eredeti, restaurált műemlék bútorzata és saját patikaedény-gyűjteménye, illetve a közösségi összefogással létrejött, mintegy 1500 műtárgyat számláló kollekcója látható. A termék a 19. század végi állapotot mutatják be, egyedül a korhű pultot kellett elkészíteni, az ugyanis nem maradt meg. A patikamúzeum egyelőre magángyűjteményként működik, de már folyamatban van annak közgyűjteményként való elismertése. (MASZOL.RO)

SZIGORÍTOTTÁK A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG BEHOZATALÁT

¶ Az Európai Tanács elfogadta az új szabályokat a kulturális javak tiltott kereskedelmének megakadályozására, behozatali engedélyhez kötve a több mint 250 éves műtárgyak kereskedelmét. A jogszabály a terrorizmust finanszírozó pénzmosást és az illegális műkereskedelmet kívánja megakadályozni. Az új szabályok szerint az Európai Unió (EU) kívüli országokból behozott kulturális javak esetében megkövetelik annak bizonyítását, hogy az árukat jogszerűen exportálták-e a származási országból. Az ilyen behozatalra vonatkozó információkat egy központi elektronikus adatbázisban tárolják, amely az EU valamennyi nemzeti hatósága számára elérhető lesz. Korábban nem volt közös uniós jogszabály a kulturális örökség behozatalára vonatkozóan, csak az EU-ból jogellenesen kivitt tárgyak exportját és visszatérését szabályozták. (THEARTNEWSPAPER.COM)

CSÚSZHAT A PERGAMON MÚZEUM FELÚJÍTÁSA

¶ Akár 2025-ig is eltarthat Németország egyik legnépszerűbb kulturális intézménye, a berlini Pergamon Múzeum felújítása. A nagyjából 37 méter széles és 34 méter magas ókori műemlék körüli építményt kívül-belül felújítják, a világítástól a klímaberendezésen át a biztonsági rendszerig mindent modernizálnak benne. A legnagyobb feladat az elöregedett acélszerkezeten nyugvó üvegtető újjáépítése. A munkálatokat lassítja, hogy maga a csarnok is műemlék, ezért szigorú építési szabályok vonatkoznak rá, ráadásul

a Pergamon-oltár és a múzeum gyűjteményének számos további pótolhatatlan kincse az építési terület része. A berlini Múzeum-szigethez elvezetik a metrót is. (MTI)

TOVÁBBRA SINCS HIÁNY ADOMÁNYOKBÓL

¶ Kétszázmillió dollárt adományozott a Rockefeller család a New York-i Modern Művészeti Múzeumnak (MoMA), az intézmény szerint ez a legnagyobb összegű támogatás, amelyet valaha kaptak. A 2017-ben elhunyt David Rockefeller még életében 100 millió dollárt adományozott az intézménynek. A múzeum június közepétől bő négy hónapra, a felújítási, átalakítási és bővítési munkálatok befejező szakaszának idejére bezár. A 400 millió dolláros (111 milliárd forintos) bővítés nyomán csaknem egyharmaddal nagyobb lesz a kiállítótér. Szintén a MoMA kapja a svájci Herzog & de Meuron neves építészeti iroda 1994 és 2018 között fejlesztett és megvalósított kilenc projektjének sokoldalú dokumentációját. A nagylelkű ajándék révén megismertethetik a leendő látogatókkal a modern építészet eme darabjait.

¶ Picasso, Giacometti, Klee és más világhírű művészek alkotásait kapta ajándékba a bázeli művészeti múzeum. A műalkotásoknak csak a biztosítási értékük meghaladja a 20 millió svájci frankot. A gyűjteményt az utódok nélkül elhunyt Probst-Lauber házaspár hagyta egy alapítványra, amely most végakaratuknak megfelelően a Kunstmuseumnak adományozta azt. A nagyközönség leghamarabb jövőre láthatja a hét műalkotást a svájci városban. (MTI, ARTDAILY.ORG, EURONEWS.COM)

